

KOOLIEKSAM

AJALUGU

Ajaloo koolieksam on suuline eksam, mis koosneb 12 piletist, kus esimene küsimus on Eesti ajaloo sündmuste kohta, teine maailma lähiajaloo kohta, kolmas eelnevate teemadega seostuv kaardi-, allika- või pildiülesanne (foto, karikatuur). Eksamil on lubatud kasutada ajaloo atlast gümnaasiumile .

Eksami sooritust hinnatakse maksimaalselt 16 punktiga (6+ 6+ 4) ning eksami hinne kujuneb skaalal 1- 5 (100- 90 % - 5,89- 75 % - 4, 74- 50 % - 3) .

Kolmanda küsimuse näidisallikad, - kaardid ja - pildid leiab [Ajaloos ja ühiskonnaõpetuse koolieksami kursusel](https://moodle.hitsa.ee/course/view.php?id=10562)- <https://moodle.hitsa.ee/course/view.php?id=10562>

TEEMAD :

I EESTI AJALUGU

1. Eestlaste muistne vabadusvõitlus. Liivimaa ristisõja põhjused ja osalejad. Eestlaste allajäämise põhjused. Läti Henriku kroonika.
2. Eesti ala keskaja algul. Halduslik korraldus, talurahva olukord, lääniaadli ja linnade teke. Muutused vaimuelus.
3. Liivi sõda. Põhjused, osalejad, tagajärjed.
4. Rootsi aeg- iseloomustus ja hinnang. Talurahva olukord. Reduktsioon.
5. Rootsi aeg. Hariduselu.
6. Pärisorjuse kaotamine Eesti alal.
7. Rahvuslik ärkamisaeg. Eeldused. Tähtsamad esindajad ja ettevõtmised.
8. Eesti iseseisvumine. Iseseisvumise eeldused. Olukord Venemaal ja Eestis. Iseseisvuse väljakuulutamise.
9. Vabadussõda. Põhjused ja tulemused. Tartu rahu.
10. Eesti Vabariik 1920. aastatel. 1920. aasta põhiseadus. Maareform. Sisepoliitiline ja majanduslik areng 1920. aastatel.
11. Autoritaarne Eesti. 1934. a. riigipööre ja vaikiv ajastu.
12. Põrdeaastad 1939- 1940. Iseseisvuse kaotus.

II LÄHIAJALUGU

1. Esimene maailmasõda. Suurriikide liidud. Sõja põhjused ja tagajärjed. Muutused Euroopa poliitilisel kaardil.
2. Pariisi rahukonverents. Versailles' rahu.
3. MRP ja selle tagajärjed.

4. Suur ülemaailmne majanduskriis. Põhjused. Tagajärjed.
5. Itaalia. Fašistide võimuletulek. Diktatuuri iseloomulikud jooned.
6. Saksamaa. Natsionaalsotsialistide võimuletulek. Diktatuuri kehtestamine.
7. Teine maailmasõda. Põhjused. Sõdivad pooled. Murdelahingud.
8. Hitleri- vastane koalitsioon . Konverentsid. Teise maailmasõja tagajärjed.
9. Holokaust. Saksamaa juutide- vastane poliitika. Tagajärjed.
10. Külma sõda. Põhjused ja algus. Berliini blokaad. Trumani doktriin. Marshalli plaan.
11. Kriisid ja kriisikolled külma sõja ajal : Korea sõda, III Berliini kriis, Kuuba kriis.
12. Perestroika. NSV Liidu lagunemine.

ÕPPEKIRJANDUS :

- Eesti ajaloo õpik gümnaasiumile, I osa. Esiajast Rootsi aja alguseni. Avita 2014
- Eesti ajaloo õpik gümnaasiumile, II osa. Rootsi ajast 20. saj alguseni. Avita 2015
- Eesti ajalugu I ja II . Avita 2005, 2007.
- Laar, M, Vahtre, L. Eesti ajalugu gümnaasiumile, I osa. Maurus 2013
- Laar, M, Vahtre, L. Eesti ajalugu gümnaasiumile, II osa. Maurus 2014
- Laar, M, Vahtre, L. Lähiajalugu I osa. Õpik gümnaasiumile. Avita 2014
- Laar, M. Lähiajalugu gümnaasiumile II osa. Õpik gümnaasiumile. Avita 2016
- Laar, M., Vahtre, L. Lähiajalugu gümnaasiumile I ja II . Tallinn : Avita 2005, 2007
- Ajaloo atlas gümnaasiumile. Regio 2000 .